

Hyvä annos tietoa energiasta

Peter Lund

Paul Roberts: *Kun öljy loppuu – Uuden energiatalouden vaihtoehdot*. Edita Oy, Helsinki 2006

Edita on Riitta Kankkusen suomentamana julkaissut taloustoimittaja Paul Robertsin energiaa käsittelevän teoksen *Kun öljy loppuu – uuden energiatalouden vaihtoehdot*. Kirjan keskeisenä aiheena on energia ja erityisesti öljy, sen merkitys maailmantaloudelle ja kansainväliselle politiikalle. Kirja luotaa polkuja öljytalouden jälkeisiin vaihtoehtoihin. Kirja käsittelee siis ajankohtaista ja meitä kaikkia läheisesti koskettavaa aihetta.

Maailman energiatalous perustuu lähes kokonaan fossiilisiin polttoaineisiin. Hiilivapaiden energialähteiden merkitys on vielä pieni. Tärkein polttoaine on edelleen öljy, jolla tuotetaan lähes 40 % kaikesta energiasta. Energia on tavattoman strateginen raaka-aine, jota ilman talous ei pyöri eikä yhteiskunta voisi nykyisessä muodossaan toimia. Energian vuoksi on käyty sotia ja se on varmasti tulevaisuudessakin konfliktien lähde. Energian sivuvaikutukset voivat olla kohtalokkaita: fossiilisten polttoaineiden käytöstä syntyvät kasvihuonekaasut uhkaavat tuhota biosfäärimme ja ydinpolttoaineet väärissä käsissä voivat johtaa holokaustiin.

Voiko nykyisen kaltainen kehitys, jossa energiaa ei kyetä tuottamaan kestävästi eikä käyttämään järkevästi, jatkua loputtomiin? Paul Robertsin mielestä nykyinen energiajärjestelmämme on tulossa tiensä päähän ja tarvitaan radikaali muutos. Hän esittelee tulevaisuuden vaihtoehtoja ja niiden etuja ja haittoja ennako-

luulottomasti. Näyttääkin siltä, että sopivia teknologisia vaihtoehtoja on riittävästi, mutta tahto niiden viemiseksi laajaan käyttöön puuttuu. Lyhyellä tähtämellä energian käytön tehostaminen tarjoaisi merkittävän ja taloudellisen vaihtoehdon energian tuotannon lisäämiselle.

Energiajännäri

Taloudelliset riskit ovat yrityksille usein liian suuret merkittävien hyppyyten tekemiseksi puhtaaseen energiatuotantoon. Kuluttajienkin energiatottumuksia on vaikea muuttaa – esimerkiksi jos bensa maksaisi kaksi euroa litra niin tästä tuleva sadan euron lisälasku kuukaudessa ei keskivertosuomalaisen perheen taloudessa juuri tunnu. Jäljelle jäävä oljenkorsi on valtio eli käytännössä poliitikot. Jos poliittista tahtoa ja halua panostaa uuteen puhtaaseen teknologiaan ei löydy, jää kestävä energiatulevaisuus haaveeksi. Roberts peräänkuuluttaa tässä erityisesti Yhdysvaltojen vastuuta, mutta sama ongelma on muillakin, myös meillä.

Kirja käsittelee öljykysymystä seikkaperäisesti. Keskeinen kysymyshän nykyisen menon kannalta on riittääkö öljyä ja millä hinnalla. Optimistit ovat siltä mieltä, että öljyä riittää pitkään vieläpä kohtuuhinnalla ja että markkinat hoitavat kyllä uudet ratkaisut aikanaan. Pessimistit sen sijaan näkevät jo muutoksen merkit ilmassa ja öljytalouden päin. Kiinnostavaa on, että molemmat osapuolet ovat kutakuinkin sa-

maa mieltä, että lähitulevaisuudessa öljyn saata-
vuus on ongelma – öljykeräily ja jalostukseen ei
ole sijoitettu riittävästi, riskit ovat suuret ja hal-
paa öljyä ovat yhä vaikeampi löytää. Tämä joh-
taa vuorostaan suuriin öljyn hintaheilahteluihin
tulevina vuosina.

Kirja sisältää muutamia herkkupaloja. Suoma-
laisille lukijoille on varmasti kiinnostavaa pääs-
tää sisälle öljypolitiikan saloihin. Kirjasta löytyy
paljon sisäpiiritietoja, joiden kautta energiakysy-
mykset näkyvät ehkä uudessa valossa. Lukuisat
hyvät henkilöhaastattelut antavat lisäväriä. Pa-
ri numerovirhettä on pajahtanut mukaan, mutta
nämä tuskin häiritsevät tämän energiajännäri-
ääressä. Kirja sisältää hyvän annoksen tietoa ja
sitä voi lämpimästi suositella energiasta kiin-
nostuneille.

Viesti poliitikoille

Paul Robertsin kirjan tärkeä sanoma on, että ai-
kaa on vähän uuden energiatalouden raken-
tamiseksi. Valtiolta vaaditaan nyt rohkeutta ja
viisautta tiennäyttäjänä energiatulevaisuuteen.
Sillä on tärkeä rooli vaihtoehtojen kehittämisessä.
Suurten energiakysymysten jättäminen markki-
noiden päätettäväksi tuskin johtaa kestäviin rat-
kaisuihin. Ilman tavoitteellista ja määrätietoista
energiapolitiikkaa ajaudumme tulevaisuuteen il-
man todellisia vaihtoehtoja. Kirjassa on siis myös
sanomaa suomalaisille poliitikoille näin vaalien
alla.

*Kirjoittaja on professori Teknillisen korkeakoulun tek-
nillisen fysiikan ja matematiikan osastolla.*